

Česká republika
NÁLEZ
Ústavního soudu

Jménem republiky

Ústavní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Zdeňka Kühna, soudce Michala Bartoně a soudce Josefa Baxy (soudce zpravodaj) o ústavní stížnosti stěžovatelky **A. A. (jedná se o pseudonym)**, zastoupené JUDr. Nikolou Švarcovou, advokátkou, sídlem Jugoslávská 481/12, Praha 2 – Vinohrady, proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 22. října 2025 č. j. 100 Co 267/2024-1178 a rozsudku Okresního soudu v Nymburce ze dne 17. září 2024 č. j. 0 P 170/2022-953, za účasti **Krajského soudu v Praze a Okresního soudu v Nymburce**, jako účastníků řízení, a **1) B. B. (jedná se o pseudonym)**., zastoupeného Mgr. Kryštofem Jankem, advokátem, sídlem Voršilská 130/10, Praha 1 – Nové Město, a **2) nezletilé C. C. (jedná se o pseudonym)**, **3) nezletilé D. D. (jedná se o pseudonym)**, **4) E. E. (jedná se o pseudonym)**, všech zastoupených opatrovníkem město Lysá nad Labem, jako vedlejších účastníků řízení, takto:

- I. **Rozsudkem Krajského soudu v Praze č. j. 100 Co 267/2024-1178 ze dne 22. října 2025 bylo porušeno právo stěžovatelky na péči a výchovu dítěte ve spojení s právem na soudní ochranu podle čl. 32 odst. 4 a čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.**
- II. **Rozsudek Krajského soudu v Praze č. j. 100 Co 267/2024-1178 ze dne 22. října 2025 se ruší.**
- III. **Ve zbývajících částech se ústavní stížnost odmítá.**

Odůvodnění:

I. Podstata věci

1. Ústavní soud v nyní posuzované věci řešil, zda Krajský soud v Praze („krajský soud“) adekvátně odůvodnil, proč je v nejlepším zájmu tří nezletilých dětí, aby byly svěřeny do tzv. výlučné péče otce s „víkendovým“ stykem matky. V jeho rámci matka třikrát v měsíci děti o víkendu dopravuje z místa bydliště otce, vzdáleného více než 300 km od jejího bydliště, a zase zpět.

II. Skutkové okolnosti případu a obsah napadených rozhodnutí

2. Stěžovatelka („matka“) a vedlejší účastník 1) [„otec“] jsou rodiči tří nezletilých dětí. Nejstarší dceři [vedlejší účastnice 2)] je nyní osm let, mladším dvojčatům [vedlejší účastníci 3) a 4)] je o dva roky méně.
3. Rodina spolu původně žila ve společné domácnosti v X. ve Zlínském kraji. V **březnu 2020** rodiče soužití fakticky ukončili. Matka, která v té době byla těhotná s dosud nenarozenými dvojčaty, opustila domácnost spolu s tehdy dvouletou dcerou bez souhlasu otce. Přestěhovala se s dětmi ke svým rodičům do Y. ve Středočeském kraji, vzdálených více než 300 km od X. (viz bod 32 napadeného rozsudku okresního soudu).

4. Opatrovnické soudy následně schválily dohodu rodičů, jíž byly všechny děti svěřeny do tzv. výlučné péče matky. Dohoda byla uzavřena a soudy schválena za podmínky, že se otec přestěhuje poblíž (nejdále do 15 km) k bydlišti matky (viz rozsudek Okresního soudu ve Zlíně č. j. 17 Nc 1020/2020-209 ze dne 2. 3. 2021 ve spojení s rozsudkem Krajského soudu v Brně – pobočky ve Zlíně č. j. 59 Co 103/2021-440 ze dne 12. 1. 2022; dále č. l. 423–426). Tento závazek otec skutečně splnil a od **února do července 2022** pečoval o nezletilé jednou za dva týdny od čtvrtka do neděle. V **červenci 2022** se však otec z finančních důvodů (zaměstnání) přestěhoval zpět do X. Podal pak návrh na změnu výlučné péče matky na střídavou péči obou rodičů.
5. V **říjnu 2023** Okresní soud v Nymburce („okresní soud“) svěřil děti do střídavé péče obou rodičů v týdenním intervalu s tím, že rodič, u kterého péče končí, vždy přiveze děti k předání ke druhému rodiči (rozsudek č.j. 0 P 170/2022-710 ze dne 27. 10. 2023). V **květnu 2024** Krajský soud v Praze střídavý model péče potvrdil, ovšem s tím, že rodiče si měli děti předávat „na půl cesty“, na dálnici D1 ve Velkém Meziříčí na benzínové stanici. Pro prázdniny a svátky soud stanovil zvláštní režim (rozsudek č. j. 100 Co 24/2024-802 ze dne 29. 5. 2024).
6. Do května 2024 rodiče model střídavé péče fakticky dodržovali, přičemž nejstarší dcera docházela do dvou mateřských škol v Y. a X. (bod 21 napadeného rozsudku okresního soudu). Již v **červnu 2024** však matka podala nový návrh, kterým se domáhala změny úpravy péče a nahrazení souhlasu otce se zápisem nejstarší dcery do základní školy. Oba rodiče přitom požadovali, aby nejstarší dcera od září 2024 chodila do školy v místě jejich bydliště. V průběhu řízení pak nezletilá skutečně započala docházku v Základní škole X. Stalo se tak v týdnu, kdy měl děti v péči otec (bod 32 napadeného rozsudku okresního soudu).
7. V polovině **září 2024** okresní soud ústavní stížností napadeným rozsudkem svěřil děti do asymetrické střídavé péče obou rodičů s tím, že v péči matky budou od středy 15:00 do neděle 16:00 jednou za čtrnáct dní, jinak zůstanou v péči otce (což zhruba odpovídá poměru 29 % ku 71% ve prospěch otce). K předávání dětí mělo docházet znovu „na půl cesty“ na benzínové stanici. Sváteční a prázdninový režim soud ponechal beze změny. Zachována byla rovněž již dříve stanovená povinnost matky zajistit, aby se předávání dětí neúčastnila její matka (babička). Výše výživného zůstala rovněž nezměněna, tzn. matka byla povinna měsíčně přispívat na výživu nejstarší dcery 2 000 Kč a obou mladších dvojčat 1 500 Kč, zatímco otec 3 000 Kč a 2 500 Kč. Okresní soud dále nahradil souhlas matky s docházkou nejstarší dcery do Základní školy X. Okresní soud svoje rozhodnutí odůvodnil následovně:

Přestože od rozchodu rodičů uplynula poměrně dlouhá doba, zůstávají jejich vztahy poznamenány nedůvěrou, vzájemným obviňováním, vyčítáním a taktizováním. Rodiče svou odpovědnost za péči přenášejí na soud. Děti by s velkou pravděpodobností byly ušetřeny soudních „tahanic“, pokud by matka neučinila nezodpovědné rozhodnutí a neodstěhovala se ke svým rodičům bez souhlasu otce více než 300 km daleko od původního bydliště. Otec přitom od počátku usiluje o rovnoměrnou péči; matka však se střídavou péčí nesouhlasí.

Nebyly prokázány žádné objektivní překážky, jež by vylučovaly otce z péče. Nelze mu přičítat k tíži, že se v červenci 2022 z finančních důvodů odstěhoval zpět do X. poté, co se rodinnou situaci pokusil řešit a žít blíž svým dětem. Otec se snažil vyjít matce vstříc nabídkou bydlení v místě jeho bydliště (včetně finančního příspěvku). Matka však nabídku odmítá; uvádí, že by se necítila bezpečně a navíc jí v Y. pomáhají rodiče a má zde zaměstnání. Upřednostňuje tak své vlastní zájmy —

komfortnější bydlení a pomoc prarodičů — před zájmem dětí i před dohodou s otcem.

S ohledem na změnu poměrů — povinnost nejstarší dcery nastoupit do základní školy — nelze nadále realizovat model symetrické střídavé péče. V nejlepším zájmu všech dětí je proto model asymetrický. Stejný režim soud vztáhl i na mladší sourozence, aby se předešlo rozdílnému předávání, vzájemnému odcizení dětí a zvýšeným dopravním nákladům. Děti budou delší dobu v péči otce, zatímco u matky bude nejstarší dcera vzdělávána individuálně. Školní docházku by měla primárně plnit v kmenové základní škole v X., jelikož u otce bude trávit delší čas. Nadto jde o menší školu s nízkým počtem žáků, což může být v nejlepším zájmu nezletilé (s odkazem na psychologickou zprávu).

K popsané úpravě poměrů vedly okresní soud především postoje každého z rodičů, jejich ochota vést spolu dialog a řešit otázky týkající se dětí. Větší ochota a vstřícnost v zájmu nezletilých je na straně otce. Soud přihlédl i k názorům nejstarší nezletilé vyjádřeným v pohovorech, avšak nelze je přijímat absolutně. Dcera sice uvedla, že by zvládla chodit do obou škol, avšak ve věku šesti let je poměrně dobře ovlivnitelná ze strany rodičů nebo blízkých příbuzných.

(rozsudek Okresního soudu v Nymburce č. j. 0 P 170/2022-953 ze dne 17. září 2024).

8. Stěžovatelka proti rozsudku okresního soudu ze září 2024 podala odvolání. Usnesením okresního soudu ze dne 27. 9. 2024, č.j. 0 P 170/2022-947 ve spojení s usnesením krajského soudu ze dne 25. 11. 2024, č.j. 100 Co 228/2024-979 pak bylo nařízeno předběžné opatření. Matce jím byla uložena povinnost strpět péči otce v rozsahu (nepravomocného) prvostupňového rozsudku, tzn. v poměru 5:2 ve prospěch otce, s tím, že k předání a převzetí nezletilých bude docházet v bydlíšti toho rodiče, jehož péče právě končí. Po nařízení předběžného opatření se model asymetrické střídavé péče fakticky uskutečňoval. Nejstarší nezletilá docházela primárně do základní školy v X. a ve čtvrtek a pátek lichého týdne, kdy byla v péči matky, navštěvovala Základní školu v Y. Obdobný režim platil pro mladší dvojčata, která takto střídala dvě mateřské školy (bod 11 napadeného rozsudku krajského soudu). V průběhu odvolacího řízení otec s ohledem na postoj matky navrhl, aby děti byly svěřeny do jeho výlučné péče a matce byl stanoven styk v rozsahu jednoho víkendu jednou za čtrnáct dní (bod 5 tamtéž).
9. V **říjnu 2025** krajský soud ústavní stížností napadeným rozsudkem rozhodnutí okresního soudu ze září 2024 částečně změnil. Rozhodl, že se děti svěrují do tzv. výlučné péče otce. Matka je oprávněna stýkat se s nimi tři víkendy v měsíci od pátečního poledne (12:00) do nedělního podvečera (18:00). Děti je povinna převzít ve školním zařízení či v bydlíšti otce a po skončení styku je vrátit zpět otcovi do místa jeho bydlíště. Pro dobu svátků a prázdnin krajský soud stanovil zvláštní úpravu styku. Matka je dále oprávněna telefonovat si s dětmi každou středu od 19:00 do 19:15. Krajský soud matce uložil povinnost hradit měsíčně na výživu nejstarší dcery 3 000 Kč a mladších dvojčat po 2 000 Kč. Ve zbytku prvostupňové rozhodnutí potvrdil. Krajský soud své rozhodnutí odůvodnil následovně:

Rodiče v režimu asymetrické střídavé péče pečují o děti s občasnými pauzami vyvolanými jejich odmítavými postoji k odjezdu k druhému rodiči. Matka žije nadále sama (bez partnera) v Y. v rodinném domě svých rodičů. Přestěhování zpět do okolí posledního společného bydlíště v X. nadále odmítá, ačkoli jí otec nabízí výhodný pronájem domu, který patří dceři jeho nové partnerky. Protože matka

nemůže z pracovních důvodů dceru vzdělávat doma sama, zajistila jí na čtvrtek a pátek docházku v základní škole v Y., kde pracuje babička dětí. Nejstarší dcera byla na konci první třídy v kmenové škole v X. hodnocena chvalitebně z matematiky a českého jazyka. Kmenová škola hodnotí pravidelnou absenci nejstarší dcery kriticky. Den po návratu od matky bývá dcera značně unavená a učivo probrané v její nepřítomnosti s ní není vždy dobráno. Sama dcera hodnotí obě školy kladně a docházku do dvou škol nevnímá jako problém. Mladší dvojčata navštěvují dvě mateřské školy a do obou kolektivů se začlenila bez obtíží. Při pohovorech všechny děti projevily kladný vztah k oběma rodičům. Dcery vyjádřily přání vyrovnat rozsah péče, zatímco syn péči otce slovně odmítal; osobnímu kontaktu s ním se však nevyhýbal a komunikoval s ním radostně. Dcery kriticky hodnotily náročnost dojíždění a všechny děti vyjádřily přání, aby rodiče bydleli blíž u sebe (bod 29).

Rodiče stále žijí ve vzdálenosti 300 km a nejsou ochotni svá bydliště přiblížit. Dosavadní úprava střídavé péče byla nastavena v době, kdy všechny děti byly v předškolním věku. Nyní, kdy nejstarší dcera nastoupila do školy, již nejlépe neodpovídá jejich nejlepšímu zájmu (bod 34).

Oba rodiče mají s dětmi silný citový vztah a jsou plně způsobilí o ně pečovat. Oba by se mohli na péči i do budoucna podílet stejnou měrou, avšak jen tehdy, pokud by dětem zajistili řádnou péči bez náročného dojíždění a zejména bez toho, aby časté změny prostředí ohrožovaly jejich výuku, vztahy s vrstevníky a psychickou pohodu. Nová úprava péče má nejstarší dceři umožnit, aby plnila školní povinnosti a byla plnohodnotně vzdělávána (body 35–36). Docházka do dvou škol je pro každé dítě velkou zátěží. Zpravidla vede ke značným problémům se sladěním jednotné výuky a k neúplnému začlenění dětí do školních i mimoškolních kolektivů. Zejména u mladších dětí je nevhodná a odporuje jejich nejlepšímu zájmu. Je proto nutné zvolit jednu ze škol navrhaných rodiči a zajistit odpovídající vzdělávání, případně i individuální [bod 37].

Matka svým protiprávním jednáním — změnou bydliště dětí bez souhlasu otce — vyvolala stav, kdy rodiče žijí ve vzdálenosti 300 km od sebe. Nemůže proto být tím, kdo z tohoto jednání těží na úkor otce, jenž se na vzniklé situaci nijak nepodílel. Krajský soud proto rovnoměrnou střídavou péčí změnil na péči asymetrického typu, s převažující péčí otce a omezenou péčí matky. Otec má s dětmi silný vztah, který je narušovaný jen dlouhodobým konfliktem mezi rodiči. Zároveň je více než matka ochoten podřídit své potřeby potřebám dětí a respektovat matku jako rovnocenného rodiče. Je v zájmu nejstarší dcery, aby povinnou školní docházku plnila v místě bydliště otce — ve škole, která je dobře dostupná a plně způsobilá zajistit jí řádné vzdělání (body 38 a 42).

Asymetrický model střídavé péče, který nastavil okresní soud, není funkční, protože matka není schopna zajišťovat individuální domácí vzdělávání dcery. Po celý školní rok 2024/2025 dceru ve dnech své péče umístí uje do Základní školy Y., a to jen na základě souhlasu ředitele školy. Učivo kmenové školy s ní přitom dostatečně neprobírá. Sama tak přispívá tomu, že nezletilá učivo první třídy nezvládá ideálně. Dcera je hodnocena chvalitebně v hlavních předmětech (matematika, český jazyk) a ve škole někdy působí zmateně. Krajský soud nemá k péči matky připomínky a dobře si uvědomuje, že děti k matce tíhnou a její užší péči oproti otci vnímají úkorně. Přesto musí rozhodnout o svěření do výlučné

péče otce a matce stanovit co nejširší styk, avšak takový, který reálně uskutečnitelný a bude odpovídat časovým, finančním a logistickým možnostem všech zúčastněných (bod 39–40).

Matka namítala, že k odstěhování jí vedly vážné důvody: hrubé chování otce, péče o nejstarší dceru za současného rizikového vícečetného těhotenství a nedostatečné finanční zázemí. Dále poukazovala na to, že otec v minulosti uzavřel dohodu o její výlučné péči, v níž se zavázal přestěhovat blíž k jejímu bydlišti; tento závazek však následně porušil a vrátil se zpět do X., čímž sám způsobil značnou vzdálenost mezi bydlišti rodičů. Krajský soud tyto námitky nicméně shledal zcela nedůvodnými. K této otázce se vyjadřoval již ve svém předchozím rozhodnutí z května 2024, na něž odkazuje. Závěr, že návrat zpět otci nelze přičítat k tíži, a že je naopak třeba přihlídnout k jeho snažce situaci řešit a s dětmi se stýkat i nadále, potvrdil i Ústavní soud v usnesení sp. zn. II. ÚS 2524/24 ze dne 15. 10. 2024 odmítajícím dřívější ústavní stížnost matky (body 42–43).

Styk matky krajský soud omezil pouze na víkendy, avšak třikrát měsíčně, aby tím alespoň částečně kompenzoval malý podíl v péči o děti, které k ní mají silnou citovou vazbu a kontakt s ní potřebují co nejširší. Ze stejného důvodu se odchýlil i od standardní úpravy styku během prázdnin. Matce umožnil být s dětmi o všech jarních, velikonočních a podzimních prázdninách a o letních prázdninách v rozšířeném režimu téměř sedmi týdnů (bod 44).

(rozsudek krajského soudu č. j. 100 Co 267/2024-1178 ze dne 22. října 2025).

III. Argumentace stěžovatelky

10. Stěžovatelka v ústavní stížnosti namítá, že soudy porušily její základní práva zaručená čl. 10 odst. 2, čl. 32 odst. 4 a čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod („Listina“) a čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod („Úmluva“). Zároveň tvrdí, že napadená rozhodnutí jsou v rozporu s čl. 3 odst. 1, čl. 12 a čl. 16 Úmluvy o právech dítěte. Z důvodu hospodárnosti a minimalizace zásahů navrhuje zrušení pouze rozsudku krajského soudu.
11. Soudy novou úpravu péče odůvodnily především pět let starým jednáním matky, která se ve vícečetném těhotenství s dvouletou dcerou odstěhovala ke svým rodičům. Takové jednání bylo ospravedlnitelné se zřetelem na závažnou situaci matky, která během mateřské dovolené potřebovala pomoc s péčí o tři malé děti. Situace se přitom od uvedeného jednání několikrát významně změnila. Byl to otec, kdo nejprve souhlasil s přestěhováním blíž k dětem. Tuto dohodou schválily soudy. Otec nicméně následně závazek nedodržel, a to pouze z finančních důvodů. Bez souhlasu matky znovu nastolil stav, kdy oba rodiče bydlí ve vzdálenosti více než 300 km od sebe — na rozdíl od matky však nebyl těhotný či bez příjmů. Soudy diskriminačně hodnotí jednání otce mírněji, ačkoliv šlo o stejný vzorec jako u matky: otec nejprve podle dohody následoval matku do jejího bydliště, později však z finančních důvodů blízké bydliště opustil. Otec sám přitom později připustil, že se rozhodl vrátit zpět do X., protože se nenaplnila jeho očekávání, že se vztah s matkou obnoví. Soudy tedy fakticky uplatnily genderový stereotyp, podle něhož „žena musí následovat muže“ a natrvalo setrvat v místě jeho bydliště — a to i tehdy, je-li z domu vykázána těhotná a s dvouletou dcerou.
12. Soudy řádně nezhodnotily nejlepší zájem dětí na zachování formy střídavé péče obou rodičů (vhodnost školského zařízení, preferenci dětí, možnost rodičů dětí individuálně vzdělávat atd.). Krajský soud v rozporu s nejlepším zájmem dětí i názorem opatrovníka stěžovatelku

„potrestal“ a pouze pro její jednání po rozpadu vztahu svěřil děti do výlučné péče otce, bez možnosti matky podílet se na jejich výchově mimo víkendy. „Potrestání“ matky přitom bylo znásobněné, neboť jí soud uložil povinnost platit vysoké výživné a současně dopravovat děti třikrát měsíčně do bydliště otce, což vede k nepřiměřeným časovým i finančním nákladům, které nese jen ona. Není v zájmu dětí, aby matka v pátek ujela 600 km pro děti a zpět, dorazila s dětmi domů naprosto vyčerpaná, v sobotu se jim věnovala s vypětím všech sil, a v neděli dopoledne se s nimi vydala na další sedmihodinovou cestu dlouhou 600 km. Matka má urazit celkem 1200 km za víkend, což odpovídá vzdálenosti z Brna do Paříže.

IV. Vyjádření účastníků řízení a replika

13. **Krajský soud** ve vyjádření k ústavní stížnosti uvedl, že návrh nepovažuje za důvodný. Soud rozhodnutí velmi pečlivě zvažoval a hledal způsob, jak v nejlepším zájmu dětí zajistit co nejširší péči ze strany obou rodičů a zároveň umožnit dětem školní docházku bez zbytečné zátěže, vyčlenění z kolektivu a nadměrného zatížení převozy. Není-li střídavá péče udržitelná, neboť docházka dětí do dvou škol není v jejich zájmu (na čemž se shodli i oba rodiče), je nutné se přiklonit k péči jednoho z rodičů (a k docházce do jedné školy). Soud zvolil péči otce, protože to byla matka, kdo svým protiprávním jednáním situaci způsobila. Byť děti slovně preferovaly rozšíření styku s matkou, není to dáno narušením vztahu s otcem, ale snahou vyrovnat jeho převažující péči. Matka dlouhodobě upřednostňuje vlastní zájem nad zájem dětí, neboť bez vážného důvodu odmítá návrat do X. Otec matce nabízí výhodné možnosti bydlení; matka přitom není v místě bydliště vázána z důvodu specifického zaměstnání, ale pouze bydlením u rodičů a jejich podporou. Matka u nejstarší dcery dlouhodobě odmítala individuální výuku a umíst'ovala ji do druhé základní školy, aniž by kmenovou školu informovala. Matčino tvrzení, že individuální výuku nemohla zajišť'ovat z důvodu svého zaměstnání, krajský soud nepovažoval za přesvědčivé. Matka jako vysokoškoláčka dosahuje příjmu zhruba 25 000 Kč čistého měsíčně a v minulosti uvedla, že v práci zůstává z důvodu, že zaměstnavatel toleruje její potřeby jako matky tří dětí. Matka nechce na svém životě nic měnit.
14. **Okresní soud** ve svém vyjádření pouze odkázal na odůvodnění napadeného rozsudku.
15. **Otec** navrhl ústavní stížnost odmítnout jako zjevně neopodstatněnou. Napadená rozhodnutí jsou v souladu s nejlepším zájmem dětí; nejsou svévolná ani diskriminační, ale výsledkem řádného zhodnocení dlouhodobě komplikované situace, zejména velké vzdálenosti bydlišť rodičů a potřeb dětí v souvislosti se stabilitou prostředí a školní docházkou. Soudy podrobně hodnotily dosavadní vývoj, přání dětí, stabilitu a psychickou pohodu. Z odůvodnění je patrné, z jakých okolností soudy vycházely (časový vývoj, změny bydlišť, dohody rodičů, dosavadní režimy péče, školní docházka, přání dětí, pracovní režim rodičů).
16. Soudy matku za její dřívější protiprávní jednání diskriminačně „nepotrestaly“, ale vycházely z aktuálního, objektivního stavu s rozumným výhledem do budoucna. Nejstarší dcera již delší dobu dochází do kmenové školy v místě bydliště otce, což se v praxi osvědčilo; zde se vytvořilo její stabilní, každodenní zázemí. Docházka do dvou škol by pro děti představovala trvalou zátěž, fragmentaci kolektivů a snížení předvídatelnosti. Ostatně již navštěvování druhé školy na dva dny jednou za čtrnáct dní mělo na dceru neblahý vliv. Soudy dosavadní kroky a motivaci otce bez dalšího nepřijaly, ale hodnotily je pohledem nejlepšího zájmu dětí; nelze po nich požadovat, aby donekonečna ověřovaly matčinu verzi. Přehodnocení skutkových závěrů, kterého se matka domáhá, je u Ústavního soudu nepřijatelné.
17. Podle otce matce zůstal významný prostor pro péči, a to navíc ve volném čase o víkendech. Soudy řádně — nikoliv mechanicky — zohlednily přání dětí a poskytly matce rozsáhlý styk.

Režim navržený matkou, podle něhož by měl otec děti v péči jen dva prodloužené víkendy, by byl restriktivnější. Brojí-li matka proti jednostranné povinnosti dopravy, přehlíží mimořádnou okolnost, že vzdálenost mezi rodiči sama způsobila svým protiprávním jednáním po rozchodu. Tento kontext soudy řádně zohlednily. Nelze přitom přehlédnout ani otcovy zdravotní potíže, které tvrdil a prokazoval a které mu velmi znesnadňují cestování na delší vzdálenosti.

18. **Opatrovník** ve vyjádření uvádí, že ústavní přezkum považuje vhodný. Krajský soud s dětmi provedl přímý rozhovor. Z něho mimo jiné vyplynulo jejich přání, aby nebyly zatěžovány náročným dojížděním. Především nejstarší dcera projevila snahu hledat vyváženější uspořádání. Z napadeného rozsudku však není zřejmé, proč přání dětí nejsou slučitelná s jejich nejlepším zájmem. Ačkoli krajský soud konstatuje plnou výchovnou způsobilost matky bez výhrad k její péči, rozhodujícím důvodem pro zásadní omezení její péče bylo pouze její dřívější jednání spočívající ve změně bydliště. Takové odůvodnění nepředstavuje řádné posouzení nejlepšího zájmu dětí, nýbrž sankční úvahu vůči jednomu z rodičů. Zájem dětí nebyl zvážen jako svébytné kritérium, nýbrž byl odvozen od snahy předejít znevýhodnění otce. Krajský soud se nevypořádal s námitkami kolizního opatrovníka. Je-li styk matky výrazně omezen, nabývá na významu zejména kvalita a obsah stráveného času: soud ovšem přenesl povinnost zajišťovat dopravu dětí výhradně na matku, aniž se zabýval dopady tohoto řešení na samotné děti. Pokud matka tráví podstatnou část doby určené ke styku řízením automobilu, společný čas s dětmi se tím zkracuje. Opatrovník doplňuje, že ve lhůtě k vyjádření nebyl s to provést vlastní rozhovor s dětmi.
19. **Matka** v replice uvádí, že na místě byla úprava proporcionální k zásahu do práv obou rodičů. Pokud by děti byly v péči otce dva prodloužené víkendy, poměr péče by byl zhruba 5:2 a zároveň by se snížila potřeba cestovat. Asymetrická střídavá péče je ústavně preferovaným modelem oproti výlučné péči jednoho z rodičů. Krajský soud v rozporu s participačním právem dětí pominul jejich preferenci. Stěžovatelka nemá možnost zaměstnání v místě bydliště otce, zatímco otec je zaměstnán v Praze. Motivací otce k návratu do původního bydliště byla jeho širší rodina; i u něj soudy mohly uzavřít, že staví svoje zájmy nad zájmy dětí. Otcova nabídka bydlení není uskutečnitelná. Naopak stěžovatelka nabízela zprostředkování bydlení otci v okolí jejího bydliště, což soudy pominuly. U zajištění dopravy krajský soud pominul méně invazivní variantu: zatížit dopravou rodiče, u kterého péče končí.

V. Posouzení důvodnosti ústavní stížnosti

20. Ústavní soud posoudil ústavní stížnost stěžovatelky a dospěl k závěru, že je z části důvodná. Dříve než v odůvodnění zhodnotí konkrétní závěry opatrovnických soudů (**V. 3**), zrekapituluje ústavněprávní východiska rozhodování o vhodném modelu péče o děti — nejprve obecně (**V. 1**), poté konkrétněji pro případy velké vzdálenosti bydlišť rodičů (**V. 2**).

V. 1 Ústavněprávní východiska rozhodování o péči o děti

21. Úvodem je třeba zmínit, že opatrovnické soudy vydaly napadená rozhodnutí v roce 2024, respektive v roce 2025. Na začátku roku 2026 nabyla účinnosti novela občanského zákoníku (zákon č. 268/2025 Sb., kterým se mění zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony). Ta kromě jiného změnila úpravu rozhodování soudů o péči o dítě. V tomto nálezu Ústavní soud vychází z právní úpravy účinné v době vydání napadených rozhodnutí. Zároveň však nepomíjí ani to, jak se novelizace může promítnout do dalších řízení ve věci péče o nezletilé. Nová úprava je totiž použitelná od začátku roku 2026 na všechna dosud neskončená (odvolací) řízení o péči o dítě, a to s výjimkou případů, kdy by

opatrovnické soudy určovaly výživné zpětně před 1. 1. 2026 (srov. přechodné ustanovení čl. II zákona č. 268/2025 Sb.).

22. Ústavní soud se zabýval obecnými, ústavněprávními východisky posuzování rozhodnutí soudů o úpravě péče rodičů před i po novele občanského zákoníku v nedávném nálezu sp. zn. I. ÚS 3718/25 ze dne 30. 3. 2026 (*Rozhodování o péči o dítě po novele rodinného práva*), body 19–33. Závěry nálezu vycházejí z dlouhodobé judikatury Ústavního soudu, jejíž základní principy se uplatní rovněž při aplikaci nyní účinné úpravy. Jde ostatně o ústavněprávní východiska, které nejsou nutně přímo závislá na detailní formulaci podústavních pravidel.
23. Zákonodárce v rámci právní úpravy účinné do konce roku 2025 vymezil konkrétní způsoby, jakým soudy mohly rozhodnout o péči o dítě. Podle § 907 odst. 1 ve znění do 31. prosince 2025 měl opatrovnický soud v zásadě zvolit jeden ze tří základních modelů péče: péči jednoho z rodičů, péči střídavou, nebo péči společnou (soud případně mohl dítě svěřit i do péče jiné osoby než rodiče, bylo-li to potřebné v zájmu dítěte).
24. Při rozhodování o konkrétním modelu péče bylo třeba vycházet z toho, že dítě má právo na rovnocennou péči obou rodičů a práva matky i otce na péči o dítě mají stejnou váhu (viz čl. 32 odst. 4 Listiny, čl. 8 Úmluvy, čl. 7 odst. 1 Úmluvy o právech dítěte, z judikatury pak např. nálezu sp. zn. II. ÚS 2469/25 ze dne 30. 9. 2025, bod 21). Ve všech rozhodnutích týkajících se dětí totiž musí být nejlepší zájem dítěte prvořadým hlediskem [čl. 3 odst. 1 Úmluvy o právech dítěte; viz např. rozsudek Evropského soudu pro lidská práva („ESLP“) ze dne 8. 4. 2021 ve věci *Vavříčka a ostatní proti České republice*, č. stížnosti 47621/13, § 287; rozsudek ESLP ze dne 6. 7. 2010 ve věci *Neulinger a Shuruk proti Švýcarsku*, č. stížnosti 41615/07, § 135].
25. Jakékoliv omezení styku mezi rodičem a dítětem musí sledovat legitimní cíl nejlepšího zájmu dítěte a být mu přiměřené (nálezu sp. zn. I. ÚS 1079/17 ze dne 26. 7. 2017, bod 19). Dostávají-li se zájmy dítěte a rodičů do konfliktu, vyžaduje článek 8 Úmluvy, aby soudy nalezly spravedlivou rovnováhu mezi těmito zájmy a aby při vyvažování přikládaly zvláštní význam nejlepšímu zájmu dítěte, který může a má — v závislosti na své povaze a závažnosti — převážet nad zájmy rodičů (rozsudek ESLP ze dne 10. 12. 2021 ve věci *Abdi Ibrahim proti Norsku*, č. stížnosti 15379/16, § 145).
26. Od účinnosti nového občanského zákoníku v roce 2014 Ústavní soud ve své judikatuře ustálil základní ústavněprávní kritéria pro svěřování dětí do péče, jejichž naplnění soudy posuzují podle konkrétních okolností každého případu. Patří mezi ně: 1) existence pokrevního pouta mezi dítětem a osobou usilující o jeho svěření do péče; 2) míra zachování identity dítěte a jeho rodinných vazeb; 3) schopnost osoby usilující o svěření dítěte do péče zajistit jeho bezproblémový vývoj a jiné potřeby; a 4) přání dítěte [srov. komplexně „průlomový“ nálezu sp. zn. I. ÚS 2482/13 ze dne 26. 5. 2014 (N 105/73 SbNU 683), body 19–25; či nálezu sp. zn. II. ÚS 1311/24 ze dne 7. 8. 2024, bod 23].
27. Projevují-li oba rodiče skutečný zájem pečovat o své dítě a naplňují-li všechna základní kritéria podobnou měrou, je třeba vycházet z ústavněprávního předpokladu rovnosti, podle kterého je v nejlepším zájmu dítěte, aby o ně pečovali oba rodiče (nálezu sp. zn. I. ÚS 1554/14 ze dne 30. 12. 2014, bod 27). Článek 10 odst. 2 Listiny a čl. 8 Úmluvy ve spojení s čl. 32 odst. 4 Listiny a čl. 3 odst. 1 a čl. 18 odst. 1 Úmluvy o právech dítěte v tomto smyslu vytvářely „presumpci“ ve prospěch modelu střídavé péče, pokud o ni měli oba rodiče skutečný zájem a zároveň obdobnou měrou naplňovali výše zmíněná základní kritéria pro péči [nálezu sp. zn. I. ÚS 1096/23 ze dne 22. 11. 2023 (N 171/121 SbNU 170)]. V praktické rovině by totiž každé rozhodnutí soudu mělo vést k tomu, aby byl postulát rovnocenné rodičovské péče

naplněn — je-li to zároveň v nejlepším zájmu konkrétního dítěte (viz nález sp. zn. II. ÚS 2469/25 ze dne 30. 9. 2025, bod 23).

28. Je nicméně vhodné zdůraznit, že ani pokud oba rodiče naplňují výše uvedená základní kritéria zhruba stejnou měrou, nemělo být svěřením do střídavé péče nikdy automatickým (mechanickým) řešením (nález sp. zn. IV. ÚS 392/25 ze dne 23. 4. 2025, bod 18; nález sp. zn. I. ÚS 1554/14, bod 28). Pokud to specifické okolnosti projednávaného případu vyžadovaly, byly soudy povinny vzít v potaz i další relevantní skutečnosti, které s ohledem na povinnost hájit nejlepší zájem dítěte bránily jeho svěřením do modelu střídavé péče, a vyvracely tak „presumpci“ v její prospěch [nález sp. zn. III. ÚS 1786/22 ze dne 8. 11. 2023 (N 164/121 SbNU 90), bod 18].
29. Měly-li soudy rozhodnout, zda je střídavá péče skutečně v nejlepším zájmu dítěte, musely se přesvědčivě vypořádat také s faktory, které o vhodnosti tohoto modelu vyvolávaly silné pochybnosti — jako například příliš útlý věk dítěte, intenzivní nestabilita výchovného prostředí, vážné komunikační potíže rodičů, logistická a adaptační náročnost apod. Střídavou péči přitom neslo vyloučit pouhým obecným odkazem na tyto faktory. Soudy vždy musely individuálně zkoumat jejich vliv na život dítěte a pečlivě vážit, zda negativní dopady dosahovaly intenzity, která ospravedlňovala omezení péče některého z rodičů [nález sp. zn. IV. ÚS 2007/25 ze dne 29. 10. 2025, bod 41; nález sp. zn. IV. ÚS 1677/23 ze dne 19. 3. 2024 (N 49/123 SbNU 83), bod 34; nález sp. zn. I. ÚS 3065/21 ze dne 3. 5. 2022 (N 56/112 SbNU 9); nález sp. zn. III. ÚS 2298/15 ze dne 15. 3. 2016, bod 16].
30. Zkrátka, nejlepší zájem dítěte bylo vždy třeba hledat v každém případě zvlášť, nikoli podle předem daného schématu, a se snahou minimalizovat negativní důsledky pro dítě. Pro některé dítě mohla být v režimu dříve účinné úpravy nejvhodnějším řešením péče střídavá, zatímco pro jiné dítě to v případech odůvodněných konkrétními prokázanými okolnostmi mohla být péče jednoho z rodičů [nález sp. zn. III. ÚS 1718/24 ze dne 3. 10. 2024, bod 17, či nález sp. zn. IV. ÚS 2630/19 ze dne 27. 11. 2019 (N 200/97 SbNU 143), bod 20].
31. Významné dále je, že ačkoli střídavá péče obou rodičů za běžných okolností představovala „výchozí“ — nikoliv automatický — model směřující k naplnění ústavněprávního principu rovnosti a nejlepšího zájmu dítěte, neznamenalo to nutně, že rozsah péče (styku) obou rodičů musel být vždy rovnoměrný (striktně symetrický) co do časového rozložení. Ústavní soud v bodě 34 nálezu nález sp. zn. I. ÚS 2364/24 ze dne 5. 2. 2025 zdůraznil, že:

„[...] ačkoli ve své judikatuře dlouhodobě označuje střídavou péči za výchozí model, z žádného nálezu nelze dovodit, že by tímto výchozím modelem měla být jeho symetrická varianta (tedy rozložená 50:50). Naopak Ústavní soud výslovně připustil, že střídavá péče může být rozložena asymetricky [...].

Judikatura Ústavního soudu se vymezovala zejména proti svěřování dítěte do péče jen jednoho z rodičů s tzv. širokým stykem druhého rodiče a právě v tomto kontextu akcentovala rovné právo rodičů podílet se na péči o děti. V žádném dosud vydaném rozhodnutí však nezažnělo, že by každý rodič musel mít dítě v péči po zcela shodnou dobu jako ten druhý.

Ústavní soud vždy akcentoval individuální okolnosti a především nejlepší zájem dítěte. Představa, že dokonale symetrická střídavá péče (model 50:50 s intervalem střídání po jednom týdnu) je modelem preferovaným, nemá žádnou oporu v zákoně ani v ústavním pořádku; vychází z mylného přesvědčení některých rodičů, že každý z nich má právo na ideální polovinu dítěte,

což především nebere na zřetel, že hlavním účastníkem řízení ve věcech péče soudu o nezletilé je právě dítě, jehož nejlepší zájem stojí nade všemi ostatními zájmy.

Z pohledu společenských věd je střídavou péčí situace, kdy dítě tráví alespoň 30 % času v domácnosti druhého rodiče (FUCÍK, P., ŠOLCOVÁ, M. Nové formy rodičovství: střídavá péče a hledání jejích důsledků pro děti - přehledová studie. Sociální studia 2/2022, str. 36). Není tedy žádný důvod dovozovat, že by výchozím modelem pro úvahy soudu mělo být vždy zcela symetrické rozložení péče mezi oba rodiče.“

32. Jinými slovy: Model *symetrické* střídavé péče nikdy nebyl modelem ústavně preferovaným oproti modelu *asymetrické* střídavé péče. Stejný závěr nicméně neplatil při srovnání modelu *asymetrické* střídavé péče s modelem péče jen jednoho z rodičů s tzv. širokým stykem druhého rodiče (nález sp. zn. I. ÚS 3378/24 ze dne 7. 5. 2025, bod 56).
33. Přestože za úpravy účinné do roku 2025 bylo možné rovnocennosti podílu obou rodičů na péči o dítě obecně dosáhnout i prostřednictvím modelu péče jednoho z rodičů za souběžné úpravy „širokého“ styku [nález sp. zn. IV. ÚS 1921/17 ze dne 21. 11. 2017 (N 215/87 SbNU 477), bod 22], byl to především model ne-rovnoměrné (*asymetrické*) střídavé péče, který umožňoval zachovat ústavou preferovaný princip rovnosti. I při odlišném rozsahu styku totiž sama forma střídavé péče lépe zajišťovala rovnocenné postavení obou rodičů, ve kterém se žádný z nich nemohl opírat o větší „oprávnění“ k dítěti a tento argument využívat při sporech s druhým [nález sp. zn. I. ÚS 3065/21, bod 60]. *Asymetrická* střídavá péče obecně mohla mít významnou symbolickou hodnotu: zajišťovala „absenci vítězství“, díky níž mohli oba rodiče zastávat v očích svých i v očích svého dítěte plnohodnotnou rodičovskou roli. Byla proto modelem ústavně preferovaným oproti variantě „výlučné“ péče jednoho z rodičů s tzv. širokým stykem druhého [srov. nález sp. zn. I. ÚS 3522/22 ze dne 30. 3. 2023, bod 33].
34. Přestože tedy nebylo vyloučeno, aby opatrovnícký soud — po vážném zohlednění možnosti (*asymetrické*) střídavé péče — zvolil formu péče pouze jednoho z rodičů zkombinovanou se širokým stykem druhého rodiče, bylo vždy nutné takový postup přesvědčivě odůvodnit. I zde proto platilo obecnější ústavní pravidlo, že soudy musí konkrétní model (formu) péče vždy zvažovat vedle jiných řešení; zvolené řešení musí odůvodnit z hlediska nejlepšího zájmu dítěte, což předpokládá i odůvodnění toho, proč nezvolily jiný v úvahu přicházející model [sp. zn. I. ÚS 3718/25, bod 23].
35. V tomto ohledu je výmluvné, že již zmíněná novela občanského zákoníku účinná od 1. ledna 2026 mimo jiné „od základu“ upravila koncepci § 907 občanského zákoníku. Zákonodárce totiž opustil dosavadní rozlišování tří modelů (*forem*) péče. Nově platí v zásadě jen to, že pokud soud dítě nesvěří do společné péče rodičů (tedy aniž by stanovil rozsah péče každého z nich), „*určí rozsah péče o dítě každého z rodičů, a to s uvážením zájmu dítěte*“ (§ 907 odst. 2 občanského zákoníku, ve znění od 1. ledna 2026).
36. Podle důvodové zprávy má být cílem popsané legislativní změny, aby se soudy soustředily na to, jak v konkrétním případě ideálně rozdělit samotnou péči, aniž by bylo potřeba označit její typ určitou „nálepkou“. Tato motivace se objevuje na více místech důvodové zprávy k novele (v obecné části, ale i v rámci bodu 25 zvláštní části). Podle ní „*škátulkování*“ či „*nálepkování*“ *forem* péče postrádá význam právě s ohledem na možnost *asymetrické* střídavé péče a zároveň může být zdrojem dalších konfliktů mezi rodiči.
37. V podústavním právu tedy již od začátku roku 2026 není zakotveno rozdělení na tzv. výlučnou a střídavou péči. Soud má stanovit vhodný rozsah péče rodičů na základě nejlepšího zájmu

dítěte, aniž je vázán tím, zda má výsledné rozvržení péče označit nálepkou „péče jednoho rodiče“ nebo „střídavá péče“ (a to at' už v její symetrické, či asymetrické podobě). Primárním hlediskem je nejlepší zájem dítěte a podle něj má soud vhodné rozložení péče určit a přesvědčivě odůvodnit. Nová úprava občanského zákoníku v tomto smyslu klade větší důraz na základní ústavněprávní požadavek, že stát musí o úpravě péče rozhodovat podle specifických okolností, primárně podle nejlepšího zájmu konkrétního dítěte.

38. Nová úprava účinná od ledna 2026 nicméně nepřináší posun oproti dřívější judikatuře Ústavního soudu a Evropského soudu pro lidská práva, která se týkala nejlepšího zájmu dítěte a která zakotvovala ústavní princip, že vždy má jít o primární hledisko při rozhodování o péči. Zákon nyní pracuje s pojmem „zájem dítěte“, což lze ztotožnit s (v praxi zaužívaným pojmem) „nejlepší zájem dítěte“ (viz též bod 25 zvláštní části důvodové zprávy novely, srov. též znění oficiální české verze čl. 3 Úmluvy o právech dítěte, resp. i znění § 907 odst. 2 občanského zákoníku před novelou). Na vymezení tohoto pojmu nic nemění ani to, že jeho jednotlivé aspekty nebyly zaneseny do textu zákona. Zákonodárce to zdůvodňuje v důvodové zprávě nadbytečností a potenciální nefunkčností jednoznačného vymezení kritérií v zákoně. Podle Ústavního soudu to odpovídá i pojetí nejlepšího zájmu dítěte jako konceptu flexibilního a adaptabilního, který by měl být vždy posuzován a definován individuálně s ohledem na konkrétní situaci, v níž se dotčené dítě nachází [viz nález sp. zn. I. ÚS 3226/16 ze dne 29. 6. 2017 (N 116/85 SbNU 879), bod 30; či nález sp. zn. II. ÚS 395/22 ze dne 28. 7. 2022 (N 95/113 SbNU 123), bod 22].
39. Lze tedy shrnout, že rovněž nové znění § 907 občanského zákoníku reflektuje dosavadní judikaturu Ústavního soudu tím, že staví do popředí nejlepší zájem dítěte. Primárně podle něj má soud určit rozsah péče každého z rodičů (pokud není možné rozhodnout o společné péči obou rodičů bez stanovení rozsahu). Tato péče přitom nemusí být absolutně rovnoměrná co do časového hlediska. Byť má soud vždy zvažovat všechny varianty, tedy i možnost zcela rovnoměrného rozložení péče, nejde nutně o „výchozí pozici“ (či „defaultní nastavení“) — tou je vždy zájem dítěte. V tomto ohledu je také nutné chápat i zásadu rovnocennosti péče obou rodičů, jak ji nově i na podústavní úrovni dovozuje § 888 odst. 1 občanského zákoníku, ve znění od 1. ledna 2026. *Rovnocennost* nelze zaměňovat s *rovnoměrností*, byť se pojmy místy používají bez rozlišení (srov. nález ze dne 30. září 2025 sp. zn. II. ÚS 2469/25, body 21 a 23). Pojem „rovnocenná péče“ má hodnotový význam, kdežto pojem „rovnoměrná péče“ reflektuje spíš kvantitativní rovínu péče. Je mezi nimi tedy významový rozdíl, který by soudy měly mít na paměti. Podstatné nicméně je, že ani z § 888 odst. 1, ve znění od 1. ledna 2026, nelze odvodit pravidlo o rovnoměrnosti (v kvantitativním smyslu) péče obou rodičů. Předním hlediskem nadále zůstává nejlepší zájem dítěte.

V. 2 Ústavněprávní východiska rozhodování o péči v případech velké vzdálenosti bydlišť rodičů dítěte

40. Ústavní soud se v minulosti kvalitou odůvodnění rozhodnutí o úpravě poměrů dětí opakovaně podrobně zabýval. V nálezu sp. zn. I. ÚS 3065/21 dovodil, že závěr o nevhodnosti střídavé péče nelze odůvodnit — pouze obecnými odkazy — na následující okolnosti: útlý věk dítěte (bod 31); stabilitu výchovného prostředí (bod 34); absenci harmonické komunikace rodičů (bod 37); běžnou pracovní vytíženost rodiče (bod 52); potenciální zapojení blízkých osob jednoho z rodičů do péče o dítě (bod 53); velkou vzdálenost bydlišť rodičů (bod 55); celkovou náročnost modelu střídavé péče (bod 57).

41. Konkrétně závěr, že větší vzdálenost bydlišť rodičů není sama o sobě dostatečným důvodem pro paušální odmítnutí péče obou rodičů, přitom nepředstavuje žádný nový ani přelomový požadavek na kvalitu odůvodnění — vyplývá totiž z dlouhodobé judikatury Ústavního soudu.
42. V nálezu sp. zn. II. ÚS 1835/12 ze dne 5. 9. 2012 (N 152/66 SbNU 289) Ústavní soud přezkoumával ústavnost rozhodnutí o svěřeni dvou nezletilých dětí do „půlroční“ střídavé péče rodičů žijících v České republice a na Novém Zélandu. V uvedeném případě zrušil rozhodnutí soudů, protože dostatečně neprověřily předpoklady pro fungování střídavé péče, mimo jiné z hlediska dopadů na psychický vývoj dětí při střídání pobytu a školního kolektivu v odlišných zemích. Klíčové přitom je, že Ústavní soud obecně nevyloučil, že střídavá péče může být v konkrétním případě a dle specifických konkrétních okolností v nejlepším zájmu dítěte i tehdy, je-li vzdálenost bydlišť rodičů značná. Z ústavněprávní perspektivy je nutné, aby soudy v každém případě předpoklady pro řádné fungování střídavé péče pečlivě prověřily. Obdobný obecný závěr Ústavní soud učinil i v již citovaném nálezu sp. zn. I. ÚS 1554/14, v němž uvedl, že ve výjimečných případech lze uvažovat o nesvěření dítěte do střídavé péče tehdy, žijí-li rodiče ve velmi velké vzdálenosti od sebe a tato vzdálenost by mohla „zásadním způsobem narušit školní docházku dítěte“, což mají soudy pečlivě zkoumat (bod 31).
43. Stejnou argumentační linii sledoval Ústavní soud i v případě dalšího dítěte (tentokrát předškolního věku), které bylo svěřeno do „čtrnáctidenní“ střídavé péče rodičů bydlících v obcích vzdálených zhruba 275 km. Ústavní soud výslovně uvedl, že při posuzování vhodnosti střídavé péče z hlediska velké vzdálenosti bydlišť rodičů je třeba přihlídnout k tomu, zda dítě není převozem a pobytem v odlišném prostředí příliš fyzicky či psychicky zatěžováno a zda je v možnostech rodičů ve stanoveném intervalu vzdálenost překonávat [nález sp. zn. I. ÚS 1506/13 ze dne 30. 5. 2014 (N 110/73 SbNU 739), bod 34]. Ve věci stejného dítěte následně Ústavní soud potvrdil, že dopady velké vzdálenosti bydlišť rodičů na psychiku dítěte je nutné zkoumat podrobně. Po několikaletém vývoji situace dospěl k závěru, že nepostačuje zjištění soudů, že dítě režim střídavé péče, spojený s docházkou do prvního ročníku dvou od sebe značně vzdálených škol, ve formálním smyslu „zvládalo“. Podle Ústavního soudu je nutné posuzovat i možnost dítěte stýkat se se svými vrstevníky a být součástí kolektivu. Jinak řečeno, soudy mají v rámci zkoumání vlivu vzdálenosti bydlišť rodičů na vhodnost střídavé péče posuzovat, zda dítě v důsledku přemístování může prožít šťastné a spokojené dětství [nález sp. zn. II. ÚS 169/16 ze dne 24. 6. 2016 (N 120/81 SbNU 873)].
44. Vhodné je zmínit i nález sp. zn. III. ÚS 149/20 ze dne 31. 3. 2020 (N 62/99 SbNU 204), který se otázkou vhodnosti střídavé péče při velké vzdálenosti zabýval primárně. V tomto případě Ústavní soud dovodil, že z ústavního hlediska nepostačuje odůvodnit nevhodnost střídavé péče pouhým konstatováním, že vzdálenost mezi bydlišti rodičů v Česku a Německu je 600 km, a proto nemůže být v nejlepším zájmu malého dítěte, aby bylo po týdnů převáženo (bod 32). Podle Ústavního soudu musí být závěr, že cestování není v zájmu nezletilého, odůvodněn přesvědčivě. To znamená, že v soudním řízení je v odpovídajícím rozsahu provedeno dokazování a případně jsou doplněna skutková zjištění ohledně dopadů cestování a stěhování na vývoj nezletilého (bod 28).
45. Tato východiska ve vztahu ke školní docházce Ústavní soud dále upřesnil v nálezu sp. zn. III. ÚS 928/22 ze dne 24. 5. 2022 (N 64/112 SbNU 79). V něm obecně dovodil, že nástup dítěte do první třídy sám o sobě nebrání jeho svěřeni do střídavé péče. Výslovně uvedl, že „střídavá péče nemůže být automaticky vyloučena ani tehdy, žijí-li rodiče ve velké vzdálenosti od sebe, v důsledku čehož dítě navštěvuje dvě školská zařízení“ (bod 22). Zvolí-li nicméně soudy péči střídavou, musí dostatečně prokázat, že začlenění dítěte do dvou školních kolektivů je v jeho nejlepším zájmu. Tomu odpovídá povinnost zohledňovat psychickou odolnost konkrétního dítěte, které

bude vystaveno střídání školního prostředí, rozdílným učebním nárokům a dále tomu, že se bude moci těšit jen omezeně z volnočasových aktivit. Podle Ústavního soudu v každém případě platí, že „svěření dítěte do výlučné péče jednoho z rodičů je i v těchto situacích pojímáno jako výjimečné opatření, které je přijímáno právě proto, aby nebyla zásadním způsobem narušena školní docházka dítěte či jeho rozvoj prostřednictvím mimoškolních aktivit“ (viz tamtéž).

46. Stejný závěr Ústavní soud potvrdil i v nálezu sp. zn. III. ÚS 2391/21 ze dne 19. 7. 2022 (N 88/113 SbNU 67), ve kterém zároveň soudům poskytl další „návod“ pro posuzování obdobných případů. Uvedl totiž, že dělí-li bydliště obou rodičů větší vzdálenost, mají soudy při vyhodnocování vhodnosti střídavé péče vzít v úvahu okolnosti na straně nezletilého (zejména jeho osobní a osobnostní dispozice a další specifika týkající se zvládání změn a vzdělávacího procesu), na straně obou rodičů (zejména úroveň jejich komunikace a ochotu spolupracovat při předcházení negativům atypické podoby vzdělávání) i na straně vzdělávacích institucí (zejména možnost realizace vzdělávání v jedné škole či kompatibilitu vzdělávání ve dvou, není-li to možné) [viz bod 34].
47. Z judikatury Ústavního soudu tedy vyplývá jasný závěr: soudy jsou při posuzování vhodnosti střídavé péče povinny v souladu s čl. 32 odst. 4 Listiny a čl. 3 odst. 1 Úmluvy o právech dítěte zvažovat konkrétní dopady případného cestování a střídání školních kolektivů na dítě, ať je vzdálenost mezi bydlišti rodičů jakákoli. Obecný závěr o náročnosti častého cestování mezi bydlišti rodičů či vzdělávání ve dvou školách automaticky (bez dalšího) neznemožňuje svěření dítěte do střídavé péče.
48. V nálezu sp. zn. I. ÚS 3522/22 ze dne 30. 3. 2023 (N 47/117 SbNU 154), který se týkal cestování nezletilých ve vzdálenosti 220 km, pak Ústavní soud na uvedené závěry navázal a zdůraznil, že dospějí-li soudy k závěru, že pravidelné cestování a navštěvování dvou škol v rovnoměrných intervalech není v nejlepším zájmu dítěte, mají zároveň vážně zvážit možnost využití asymetrického modelu střídavé péče, ve kterém není časový rozsah péče shodný (zcela rovnocenný) [bod 32].
49. Právě tento model totiž soudům umožňoval zohlednit případné negativní dopady pravidelného dlouhého cestování a střídání různých školních kolektivů, za současného „rovnocennějšího“ (symbolického) postavení obou rodičů (jak je vysvětleno v obecné rovině výše). V tomto modelu může být dítě kupříkladu v péči jednoho rodiče častěji ve všední dny a u druhého rodiče může trávit častěji prodloužené víkendy, s možností domácí školní přípravy jeden den v týdnu, aniž by muselo být zatíženo dvěma školními kolektivy. Ani střídavá péče na dálku tedy podle úpravy občanského zákoníku účinné do roku 2025 nemusela nutně znamenat navštěvování dvou rozdílných škol.
50. Zásadní proto bylo, aby výše zmíněná logika — totiž posuzovat vhodnost zvolené úpravy péče o dítě v každém případě podle jeho nejlepšího zájmu — zůstala zachována. Soudy vždy musely v souladu s čl. 32 odst. 4 Listiny a čl. 3 odst. 1 Úmluvy o právech dítěte pečlivě odůvodnit, proč využití modelu asymetrické střídavé péče nepřípadá v konkrétním případě nezletilého dítěte v úvahu, a to i s ohledem na velkou vzdálenost bydlišť rodičů (bod 34).
51. Z nálezové judikatury Ústavního soudu konečně vyplývá rovněž požadavek, aby soudy při rozvržení povinností rodičů souvisejících s kontakty s nezletilými stanovily vyváženě i místa předávání dětí, tj. pokud možno rovnoměrným rozdělením vyzvedávání a předávání dítěte v místech bydliště každého z rodičů, nebrání-li tomu závažné okolnosti [viz nálezy sp. zn. III. ÚS 3431/23 ze dne 12. 7. 2024, bod 17; či nálezy sp. zn. IV. ÚS 4156/19 ze dne 2. 9. 2020 (N 177/102 SbNU 57), bod 24]. V zájmu rovnoměrného vyvážení překážek

spojených se zajištěním styku dítěte s rodičem na větší vzdálenost se obecně preferuje, aby tyto překážky byly přeneseny částečně i na rodiče, jemuž bylo dítě svěřeno do péče, respektive aby oba rodiče museli při rozvržení povinností spjatých se stykem vynaložit nejen přibližně stejnou finanční částku, ale rovněž museli na překonání vzdálenosti rovnoměrně vynaložit svoji energii a čas [viz kupříkladu nález sp. zn. II. ÚS 212/25 ze dne 12. 3. 2025, bod 42; či nález sp. zn. III. ÚS 1279/21 ze dne 16. 8. 2021 (N 138/107 SbNU 141), bod 17].

52. Je to právě protiprávní jednostranná změna bydliště dítěte, která představuje takovou závažnou okolnost, kterou je třeba zohlednit při rozhodování určování rozsahu a podmínek styku [viz kupříkladu nález sp. zn. I. ÚS 3399/23 ze dne 28. 2. 2024 (N 35/122 SbNU 358), bod 27]. Jak Ústavní soud uvedl v usnesení sp. zn. I. ÚS 955/15, ve kterém se zabýval ústavností úpravy styku v případě, kdy se matka s dítětem protiprávně odstěhovala ze společného bytu rodičů do města vzdáleného 200 km:

„Takové jednání [matky] by bylo ospravedlnitelné, pouze pokud by pro takový krok existovaly nějaké závažné důvody, jako například ochrana fyzické integrity rodiče nebo dítěte v případě domácího násilí ze strany druhého rodiče. Takové skutečnosti však nebyly matkou v návrhu na svěření dcery do péče ani tvrzeny, tím méně před soudem prokázány. Je tedy nespravedlivé, aby matka fakticky profitovala z toho, že dítě protiprávně odvezla do 200 km vzdáleného místa. Skutečnost, že jeden z rodičů protiprávně (jednostranně) změnil bydliště dítěte je podstatnou okolností, kterou je třeba zohlednit při rozhodování, komu dítě svěří do péče a při rozhodování o rozsahu a podmínkách styku. Například k předávání dítěte ke styku by mělo zásadně docházet v místě původního bydliště dítěte. Pro jiné rozhodnutí by měly existovat dostatečně závažné důvody, které by měly být v soudním rozhodnutí vysvětleny.“

[viz rovněž nález sp. zn. I. ÚS 2996/17 ze dne 29. 5. 2018 (N 104/89 SbNU 529)].

53. Klíčové přitom (znovu) je, že ani okolnost odstěhování dítěte bez souhlasu druhého rodiče [tj. v rozporu s § 858 o. z.] tedy nepůsobí automaticky. Stejně jako u ostatních zdůvodnění určité formy péče je vždy je nutné posoudit konkrétní důvody, které rodiče k protiprávní změně bydliště vedly a primárně zohlednit zájem dítěte (srov. usnesení sp. zn. I. ÚS 71/26 ze dne 12. 2. 2026).

V. 3 Aplikace obecných východisek na posuzovaný případ

54. Ústavní soud přezkoumal napadená rozhodnutí a dospěl k závěru, že odůvodnění krajského soudu ve světle právě shrnutých ústavněprávních východisek neobstojí. Stěžovatelce je třeba dát za pravdu, že krajský soud přesvědčivě neodůvodnil, proč má být v nejlepším zájmu tří dětí, aby byly svěřeny do tzv. výlučné péče otce pouze s „víkendovým“ stykem matky.
55. Úvodem je vhodné uvést, že sám krajský soud před vydáním napadeného rozhodnutí naposledy ve věci rozhodoval na konci května 2024, tj. pouze tři měsíce před nástupem nejstarší dcery do základní školy (viz rozsudek č. j. 100 Co 24/2024-802 ze dne 29. 5. 2024). V té době potvrdil model střídavé péče obou rodičů po týdnu s tím, že „*děti jsou již dostatečně adaptabilní, jak vyplývá ze závěrů znaleckého posudku, na péči obou rodičů a ani jeden z rodičů nesdělával problémy s docházkou do dvou předškolních zařízení*“ (bod 20 stejného rozsudku). Na uvedené závěry následně navázal okresní soud, který ústavní stížností napadeným rozsudkem ze září 2024 svěřil děti do asymetrické střídavé péče, se širokým stykem matky od středy 15:00 do neděle 16:00 jednou za čtrnáct dní, a to z důvodu, že poměry nejstarší nezletilé se změnily s nástupem do základní školy (viz bod 7 výše).

56. V napadeném rozsudku z října 2025 krajský soud nicméně model střídavé péče — v symetrické či asymetrické variantě — zcela vyloučil, a to i přesto, že z provedeného dokazování, včetně přímého rozhovoru soudu s nezletilými, vyplynulo, že děti — a zejména nejstarší dcera — si přály vyrovnanější rozsah péče obou rodičů (viz bod 27 napadeného rozsudku krajského soudu a bod 9 výše).
57. Krajský soud formu tzv. výlučné péče otce odůvodnil odkazem v zásadě na následující okolnosti: (1) vzdělávání dětí; (2) realizovatelnost péče obou rodičů na velkou vzdálenost; a (3) dřívější protiprávní jednání matky po rozchodu. Ani jedna z nich však podle Ústavního soudu přesvědčivě nevysvětluje, proč by měla být výlučná péče otce se stanoveným „víkendovým“ stykem matky v nejlepším zájmu tří dětí, které do rozhodnutí krajského soudu v režimu (asymetrické) střídavé péče obou rodičů žily.

V. 3 a) *Otázka vzdělávání dětí*

58. K otázce vzdělávání krajský soud předně uvedl, že se „*plně shoduje se soudem prvního stupně, a i se samotnými rodiči, že docházka do dvou základních škol je pro každé dítě velkou zátěží a zpravidla vede ke značným problémům při skloubení jednotné formy výuky a k neúplnému začlenění dětí do obou školních i mimoškolních kolektivů, a je tak zejména u mladších dětí nevhodná a v rozporu s nejlepším zájmem dítěte*“ (bod 37 napadeného rozsudku).
59. Za rozhodné Ústavní soud považuje, že krajský soud adekvátně neodůvodnil, proč podle něj bylo v nejlepším zájmu nejstarší dcery „zavrhnout“ model asymetrické střídavé péče s širokým stykem, v němž by byla nejstarší dcera primárně vzdělávána v jedné kmenové škole v bydlišti jednoho rodiče, za současného doplňujícího individuálního vzdělávání v kratším úseku péče druhého rodiče. Takový režim totiž nastavil okresní soud v rozsudku ze září 2024. Nejstarší dcera se následně skutečně vzdělávala v době péče matky v Základní škole Y. vždy ve čtvrtek a v pátek jednou za čtrnáct dní, zatímco mladší dvojčata navštěvovala ve stejný čas místní mateřskou školu (viz bod 8 výše).
60. Krajský soud v bodě 39 napadeného rozsudku uvedl, že „*nastavený režim péče a školního vzdělávání se příliš neosvědčil. Matka není schopna (či ochotna) zajišťovat individuální domácí vzdělávání nezletilé. Po celý školní rok 2024/2025 nezletilou jen na základě souhlasu ředitele školy umísťuje ve dnech své péče do Základní školy Y., a nevěnuje dostatečné a ze strany odvolacího soudu plně očekávatelné úsilí tomu, aby nezletilá [...] doplnila veškeré učivo své kmenové školy a pravděpodobně tak přispívá tomu, že nezletilá nezvládá učivo první třídy ideálně, je hodnocena sníženým stupněm v hlavních předmětech (matematika, český jazyk) a ve škole působí někdy ztraceně až zmateně*“.
61. Samu skutečnost, že nejstarší dcera byla v první třídě hodnocena chvalitebně ze dvou předmětů, nelze podle Ústavního soudu považovat za pádný důvod „nefunkčnosti“ jejího individuálního vzdělávání u matky, kvůli kterému by všechny děti měly být svěřeny do výlučné péče otce bez jakéhokoliv styku matky s nimi ve všední dny. Opačný závěr by snad přicházel do úvahy, pokud by ostatní děti ve stejné třídě měly samé „jedničky“ a výsledek nejstarší dcery ukazoval i v tomto srovnání nefunkčnost stávajícího uspořádání.
62. Dospěl-li krajský soud na základě zprávy Základní školy X. ze dne 11. 6. 2025 (viz bod 15 napadeného rozsudku), že nejstarší dcera „*bývá den po návratu od matky značně unavená, látka nebyvá vždy probrána*“, a že základní škola hodnotí opakovanou absenci jako „*nepříliš vhodnou, způsobující nezletilé problémy s návazností učiva, neboť nezletilá nemá vždy doplněnou látku probíranou v její*

nepřítomnosti“ (viz bod 29 napadeného rozsudku), měl následně řádně odůvodnit, proč takové zjištění prokazuje, že je tzv. výlučná péče otce v nejlepším zájmu dětí. Krajský soud v tomto ohledu ovšem nijak nepoměřil závažnost údajných problémů nezletilé ve vzdělávání na jedné straně, a závažnost významného omezení styku s matkou na straně druhé.

63. Neodůvodněný je v tomto ohledu rovněž závěr krajského soudu, že „*matka není schopna (či ochotna) zajišťovat individuální domácí vzdělávání nezletilé*“ (bod 39). Tvrdila-li matka v odvolání, že není schopna sama zajišťovat individuální výuku nezletilé během čtyř všedních dní v měsíci, a to z finančních důvodů a pro nemožnost uvolnit se ze zaměstnání (bod 3 napadeného rozsudku krajského soudu), nevysvětlil krajský soud, proč jí lze takovou skutečnost přičítat bez dalšího k tíži při úpravě péče. Podle Ústavního soudu je ostatně běžné, že většina pracujících samoživitelů s průměrným příjmem si nemůže automaticky dovolit „vypadnout“ ze zaměstnání na čtyři z asi dvaceti pracovních dní v měsíci — taková absence logicky představuje významný úbytek z příjmu rodiny. Jak nadto zdůrazňuje stěžovatelka v ústavní stížnosti, možností otce zajistit individuální výuku během všedních dní se krajský soud vůbec nezabýval.
64. Klíčové nicméně je, že krajský soud (znovu) žádným způsobem nevysvětlil, proč je z hlediska nejlepšího zájmu nejstarší dcery nepřipustné, aby „individuální“ výuka byla zajištěna ve druhé základní škole v místě matčina bydliště, tak, jak k tomu do rozhodnutí soudu docházelo. Možné důsledky této varianty bylo třeba poměřit s tím, že kvůli stanovené „víkendové“ péči bude matka zcela vyloučena z každodenního (školního) života všech nezletilých dětí.

V. 3 b) Realizovatelnost péče obou rodičů na velkou vzdálenost

65. Podle Ústavního soudu je dále rozhodné, že krajský soud se v napadeném rozsudku řádně nevypořádal ani s uskutečnitelností péče obou rodičů na velkou vzdálenost (ve smyslu výše shrnutých obecných východisek).
66. V bodě 40 uvedl, že „*musí přistoupit k nastavení jiné formy péče, než jakou zvolil soud prvního stupně, a rozhodnout bez dalšího o svěření nezletilých do výlučné péče jen jednoho z rodičů a druhému rodiči stanovit styk s dětmi v co nejširší míře, avšak v míře v reálném životě realizovatelné a odpovídající časovým, finančním a logistickým možnostem všech zúčastněných*“, aniž ovšem jasně vysvětlil, proč by jím zvolená úprava styku měla být oproti dosavadnímu střídání dětí ve dvoutýdenním cyklu snáze proveditelná a více v zájmu nezletilých.
67. Podle napadeného rozsudku má matka třikrát měsíčně děti o víkendu dopravovat z místa bydliště otce, vzdáleného více než 300 km od jejího bydliště, a zase zpět. Matka si děti vyzvedává v pátek v poledne (ve 12:00) a vrací je zpět v neděli v podvečer (v 18:00). Během jednoho víkendu (54 hodin) tak děti musí urazit více než 600 km, což autem trvá zhruba sedm hodin. Děti každý měsíc musí urazit více než 1 800 km. Pro matku samotnou je cesta dvojnásobná.
68. Zvolená úprava cestování mezi vzdálenými bydlišti rodičů podle Ústavního soudu zjevně vede ke značné zátěži jak dětí, tak matky. V tomto smyslu se závěr o údajné „lepší realizovatelnosti péče v reálném životě“ jeví jako vysoce nepřesvědčivý, a to je-li (znovu) porovnán s modelem asymetrické střídavé péče po dvou týdnech, jak jej původně nastavil okresní soud. Krajský soud žádným způsobem neodůvodňuje, proč by tři náročné (zpáteční) cesty o víkendech měly být v nejlepší zájmu dětí, a to oproti pouhým dvěma možným — a dosud praktikovaným — zpátečním cestám.

69. Podle Ústavního soudu je přitom nutné dát za pravdu opatrovníkovi v tom, že při výrazně omezeném styku jednoho z rodičů nabývá na významu zejména kvalita a obsah společně stráveného času (viz bod 18 výše). Krajský soud svým rozhodnutím přenesl povinnost zajišťovat dopravu dětí výhradně na matku, aniž se zároveň zabýval dopady tohoto rozhodnutí na samotné děti. Je přitom zřejmé, že stráví-li matka podstatnou část doby určené ke styku řízením automobilu, společný čas s dětmi nutně utrpí na kvalitě: rodina jednak stráví významný díl aktivního styku v autě, jednak bude následný styk ovlivněn únavou spojenou s cestováním.

V. 3 c) *Dřívější protiprávní jednání matky po rozchodu*

70. Za neústavní je konečně nutné označit třetí, hlavní linii argumentace, kterou krajský soud svěřením nezletilých do výlučné péče otce s „víkendovým“ stykem matky odůvodňuje — dřívější protiprávní jednání matky po rozchodu.
71. Krajský soud v bodě 42 napadeného rozsudku uvedl, že „s vědomím toho, že to byla matka, kdo svým protiprávním jednáním – přemístěním dětí do vzdálenosti cca 300 km od společného bydliště rodiny – v minulosti vytvořil faktické překážky bránící rovnoměrné péči obou rodičů bez zátěže pro děti, se odvolací soud po velmi pečlivé a zralé úvaze rozhodl pro svěřením nezletilých do péče otce a k omezení matky na styk s dětmi v rozsahu odpovídajícím vzdálenosti mezi bydlišti rodičů, neboť nemohl akceptovat, že by matkou nastavený protiprávní stav ve svém důsledku mohl matce přinést jím požadované řešení a otce, který nemá na vzniklé situaci žádný podíl, by minimalizoval osobní kontakt s dětmi“.
72. Přestože Ústavní soud této „intuitivní“ úvaze krajského soudu do jisté míry rozumí, považuje ji v dané podobě za ústavně neudržitelnou. Odůvodnění úpravy péče totiž nesmí být primárně sankcí vůči jednomu z rodičů. Výlučným měřítkem zůstává nejlepší zájem tří nezletilých dětí, který je třeba zjišťovat komplexně, nikoli jej dovozovat ze snahy „nezvýhodnit“ či „potrestat“ druhého rodiče.
73. Krajský soud svou úvahu podpůrně opírá rovněž o usnesení z října 2024, jímž Ústavní soud odmítl dřívější matčinu ústavní stížnost směřující proti rozsudku krajského soudu z května 2024 [usnesení sp. zn. II. ÚS 2524/24]. V něm Ústavní soud uvedl následující:

„Krajský soud správně přihlédl k tomu, že to byla matka, která se s dětmi bez souhlasu otce odstěhovala z místa posledního společného bydliště rodiny do místa vzdáleného cca 300 km (ke svým rodičům) a znesnadnila tak otci bližší kontakt s nezletilými. Při rozhodování o návrhu otce na změnu péče je přitom irrelevantní, že k odstěhování matky došlo ještě před uzavřením dohody o svěřením nezletilých dětí do její výlučné péče. [...Matka] si musela být vědoma toho, že odstěhováním do tak vzdáleného místa otci značně zkomplikuje možnost vidat se s nezletilými dětmi.“

Otec naopak měl prokazatelně snahu situaci řešit, od rozchodu se stěžovatelkou se snaží o rovnocenný podíl své péče o nezletilé. S matkou nejprve uzavřel shora zmíněnou dohodu o svěřením nezletilých do její péče, zajišťoval si bydlení v blízkosti matčina nového bydliště, avšak po několika měsících se ukázalo, že takový stav je pro něj ekonomicky těžko udržitelný a že mu přemístění ztížilo výkon zaměstnání, proto se rozhodl vrátit zpět do X. Ústavní soud se ztotožnil s názorem obecných soudů, že návrat zpět do původního místa bydliště nelze za dané situace otci přičítat k tíži. Naopak je třeba přihlídnout k tomu, že otec měl prokazatelně snahu situaci řešit a k jeho stykům s nezletilými pravidelně dochází i poté, co se vrátil zpět do svého původního bydliště. Matka sice dlouhodobě kritizovala nedostatky v péči otce, žádné z nich však nebyly v průběhu řízení prokázány.“ (bod 10 usnesení).

74. Je nicméně podstatné, že tento závěr — podle něhož je k jednání matky po rozchodu třeba přihlédnout, a naopak otci jeho návrat zpět do X. k tíži přičítat nelze — vyslovil Ústavní soud v odlišné situaci. Ústavní soud totiž v citovaném usnesení posuzoval rozhodnutí krajského soudu z května 2024, jímž byly děti svěřeny do symetrické střídavé péče v týdenním intervalu, přičemž dopravu a předání zajišťovali oba rodiče „na půl cesty“. Okolnost, že se matka v minulosti bez souhlasu otce odstěhovala, tedy posloužila jako jeden z důvodů pro změnu dosavadní výlučné péče matky na péči střídavou, tj. k vyrovnaní podílu obou rodičů na péči o děti. To ovšem neznamená, že stejné jednání může bez dalšího posloužit k pravému opaku, totiž ke svěření dětí do výlučné péče otce jen s „víkendovým“ stykem matky.
75. Ústavní soud v tomto ohledu nepřehlíží, že protiprávní jednostranná změna bydliště dítěte je podstatnou okolností, kterou je třeba zohlednit při rozhodování o tom, komu dítě svěřit do péče, i při určování rozsahu a podmínek styku [viz bod 52 výše]. Dřívější jednání matky však nelze bez dalšího — tedy mechanicky a bez vztahu k aktuálním poměrům dětí — pojímat jako trvalý a „vše přebíjející“ důvod, který by i s odstupem více než pěti let ospravedlňoval zásadní omezení její péče. Po odstěhování matky totiž rodiče několik let fakticky vykonávali střídavou péči, kterou soudy aprobovaly. Mezi původním jednáním matky a nyní napadeným rozhodnutím tak uplynulo dlouhé období, v němž péče obou rodičů fungovala navzdory velké vzdálenosti. Nelze přitom odhlížet ani od závažných — a do určité míry pochopitelných — specifických okolností, za kterých se matka ke svým rodičům do Y. odstěhovala: jak Ústavní soud uvedl již v usnesení sp. zn. II. ÚS 2524/24, je tento její krok do určité míry pochopitelný „*za situace, byla na rodičovské dovolené, pobírala pouze rodičovský příspěvek a nebylo v jejích finančních možnostech řešit bydlení s nezletilými jinak než v domácnosti svých rodičů*“ (bod 10 usnesení).
76. Za této situace nemůže původní odstěhování matky představovat primární důvod, který by sám o sobě ospravedlňoval její nynější vyloučení z péče o děti ve všechny všední dny v týdnu. Přičítá-li totiž krajský soud nyní matce k tíži stav, který byl mezitím překlenut funkčním uspořádáním péče, postrádá jeho úvaha oporu v aktuálním nejlepším zájmu dětí (jak upozorňoval opatrovník).
77. I kdyby konečně bylo namíste při úpravě poměrů zohlednit, že matka vznik velké vzdálenosti původně způsobila, nemohla by taková úvaha vést k řešení, které je fakticky neuskutečnitelné a které postrádá smysl z hlediska samotného styku. Krajský soud přenesl povinnost veškerého dojíždění výlučně na ni, aniž zvážil, zda je v jejích reálných možnostech takový rozsah cestování zvládat tak, aby styk naplňoval svůj účel. Jak však bylo uvedeno výše, matka má během jediného víkendu opakovaně překonat vzdálenost přesahující 600 km — sama pak dvojnásobek — a měsíčně tak najede více než 3 600 km. Případný sankční prvek úpravy, má-li jím být přenesení dopravy na rodiče, který se v minulosti odstěhoval, proto nemůže být bezbřehý: tam, kde cestování dosahuje rozsahu, jež jediný člověk nedokáže zvládat bez vyčerpání znehodnocujícího samotný styk, přestává jít o legitimní zohlednění příčiny vzdálenosti a stává se z něj nepřiměřené břemeno, které ve svém důsledku dopadá k tíži dětí.
78. Ani třetí, pro krajský soud stěžejní důvod, tedy neobstojí. Dřívější jednání matky — posuzované ve světle mezitím fungující střídavé péče, se zřetelem ke specifickým okolnostem, za nichž k němu došlo — nepředstavuje bez dalších okolností ústavně souladný důvod pro svěření tří dětí do výlučné péče otce s pouhým „víkendovým“ stykem matky. Učinil-li z něj krajský soud nosný argument, vybočil z požadavku, podle něhož není rozhodující „zavinění“ rodiče, nýbrž výlučně nejlepší zájem dětí.

VI. Závěr

79. Ústavní soud uzavírá, že krajský soud své rozhodnutí o svěření tří nezletilých dětí do tzv. výlučné péče otce s „víkendovým“ stykem matky ústavně souladně neodůvodnil, a porušil tak právo stěžovatelky na péči a výchovu dítěte ve spojení s právem na soudní ochranu podle čl. 32 odst. 4 a čl. 36 odst. 1 Listiny. Ústavní soud proto částečně vyhověl ústavní stížnosti podle § 82 odst. 2 písm. a) zákona o Ústavním soudu a zrušil napadené rozhodnutí krajského soudu podle § 82 odst. 3 písm. a) téhož zákona. Ústavní soud rozhodl bez nařízení ústního jednání, neboť od něj nebylo možné očekávat objasnění věci (§ 44 zákona o Ústavním soudu).
80. Úkolem krajského soudu nyní bude v souladu s výše shrnutými závěry a podle nově účinné zákonné úpravy znovu rozhodnout, jaká úprava péče je v nejlepším zájmu všech tří dětí, a to i s přihlédnutím ke všem novým skutečnostem, které v důsledku plynutí času nyní mohou vyjít najevo (kupříkladu nástup mladších dvojčat do základní školy).
81. Stěžovatelka v ústavní stížnosti věcně brojila jak proti rozhodnutí krajského soudu, tak i proti rozhodnutí okresního soudu. Ústavní soud připomíná, že v souladu s čl. 4 Ústavy je povinností všech soudů poskytovat ochranu základním právům a svobodám. Ústavní soud proto ve své činnosti vychází z principu minimalizace zásahů do rozhodovací činnosti obecných soudů (nález sp. zn. III. ÚS 148/97 ze dne 25. 9. 1997) a zasahuje do jejich činnosti jedině tehdy, je-li to nezbytné pro ochranu základních práv a svobod. Z toho Ústavní soud dovodil své oprávnění odmítnout část ústavní stížnosti pro nepřipustnost [§ 43 odst. 1 písm. e) ve spojení s § 75 odst. 1 zákona o Ústavním soudu] v situacích, kdy zrušením jen jednoho z napadených rozhodnutí je znovu vytvořen obecným soudům dostatečný prostor pro to, aby samy poskytly ochranu základním právům a svobodám (nález sp. zn. I. ÚS 1887/25 ze dne 7. 8. 2025, bod 21; či nález sp. zn. IV. ÚS 2722/13 ze dne 3. 2. 2015).
82. Jelikož se sama stěžovatelka nedomáhala zrušení rozhodnutí okresního soudu a jelikož její věcná argumentace směřovala primárně proti rozhodnutí krajského soudu, tzn. rozhodnutí o výlučné péči otce s „víkendovým“ stykem matky, Ústavní soud se nezabýval ústavností jednotlivých závěrů okresního soudu ohledně vhodnosti modelu asymetrické střídavé péče ve čtrnácti denních cyklech. K ochraně základních práv stěžovatelky a dětí postačí, že krajský soud v odvolacím řízení proti prvostupňovému rozhodnutí rozhodne znovu, a tedy při přezkumu rozsudku okresního soudu závěry tohoto nálezu zohlední (jak ostatně sama stěžovatelka uznává).
83. V rozsahu směřujícím proti rozsudku okresního soudu proto Ústavní soud ústavní stížnost odmítl jako nepřipustnou [§ 43 odst. 1 písm. e) a § 75 odst. 1 zákona o Ústavním soudu]

Poučení: Proti rozhodnutí Ústavního soudu se nelze odvolat.

V Brně dne 28. července 2026

Zdeněk Kühn
předseda senátu